

ADVIES: PROVINCIAAL BELEID EN MAATSCHAPPELIJKE INBRENG

De Provincie Zuid-Holland staat voor grote opgaven in relatie tot het ruimtelijk beleid. In het vormgeven van dit beleid speelt externe inbreng via diverse vormen van participatie, onderdeel van het Omgevingsbeleid, een belangrijke rol. Ook in het Coalitieakkoord 2019-2023 wordt in diverse passages hiernaar verwezen. Mede om die reden heeft de PAL zich over het traject bij de ontwikkeling van enkele beleidsnoties, zoals “de Rijke Groenblauwe Leefomgeving” gebogen over participatie als instrument en heeft de PAL op 21 juni 2019 een lunchlezing georganiseerd over dit onderwerp. Daarbij kwamen de door Provinciale Staten vastgestelde participatievisie en -principes uitgebreid aan de orde: een maatwerk participatiestrategie in plaats van een blauwdruk, die recht doet aan de diversiteit aan opgaven waar de provincie voor staat. De strategie is toepasbaar bij de provinciale beleids- en uitvoeringsprocessen en biedt tevens een benaderingswijze voor het omgaan met initiatieven van buiten.

Wij waarderen het in dit kader ontwikkelde Participatiekompas. Op basis daarvan en in aanvulling op de ontwikkelde participatievisie en -principes, wil de PAL u graag onderstaande aandachtspunten meegeven. Een belangrijke taak van het provinciebestuur is namelijk te zorgen voor integraliteit en samenhang in haar beleid met betrekking tot de kwaliteit van de leefomgeving. Daarbij zal een goede mix moeten worden gevonden tussen participatie en heldere besluitvorming vanuit het algemeen belang. De PAL dient u daarbij graag van advies.

AANDACHTSPUNTEN

Participeren vervangt niet het regeren

De samenleving bepaalt niet het beleid. Blijf als overheid verantwoordelijk voor het algemeen belang en zogenaamde “zwakke waarden” (bijv. natuur of landschap). De som van deelbelangen is niet vanzelfsprekend het algemeen belang. De provincie dient veelal breder te koppelen en af te wegen. Luisteren is belangrijk, maar op enig moment moet de provincie kiezen en knopen durven doorhakken.

Definieer wie wat doet

Maak helder onderscheid tussen de fasen van beleidsvoorbereiding, beleidsvorming, beleidsontwikkeling en besluitvorming. Geef daarbij duidelijk aan waar ieders verantwoordelijkheid ligt, met respect voor elkaars rollen, belangen en bevoegdheden.

Bepaal het doel

Bepaal als provincie scherp het doel van de maatschappelijke dialoog; stem daar de doelgroep en werkvormen op af. Wees duidelijk over het waarom van een participatief proces en daarmee over de verwachtingen. Gaat het bijvoorbeeld om (lokale) kennis vergaren, meekoppelkansen zoeken, draagvlak verwerven, etc.?

Start op tijd

Betrek in een vroegtijdig stadium de samenleving bij een opgave (probleemstelling), ook al zijn de aanpak en opties nog niet bekend. Dat voorkomt dat de burger of belanghebbende zich in een bepaalde richting geduwd voelt. De vraag is dus niet “Waar zetten we de windmolens?” maar “Hoe komen we hier aan duurzame energie?”.

Breng de opgave in kaart

Breng de opgave samen in kaart, in al haar facetten, van urgentie tot (maatschappelijke) kosten én baten. Werk aan een gedeelde probleemopvatting en verzamel kennis uit de samenleving. Besteed daarbij ook aandacht aan de verbeelding van opgaven en mogelijke oplossingen. Leg specifieke kwesties terug bij erkende specialisten.

Wat is de drijfveer

Wees alert op het onderscheid tussen lobby of belangenbehartiging en ‘open’ participatie. In principe is iedereen belanghebbende die zichzelf zo beschouwt.

Werk 'bottom based'

De veronderstelling dat je de bevolking meekrijgt als je maar iedereen betreft, is onjuist. Werk niet “bottom up”, maar “bottom based”. Wees je bewust van de (vaak) grote groep die zich niet uitspreekt en van het belang voor toekomstige generaties. Participatie is geen garantie dat je iedereen meekrijgt. Participatie is ook geen borging van integraliteit.